

ALIŞVERİŞ MERKEZİ VE ZİNCİR MARKETLERİN AÇILIŞ VE FAALİYETE GEÇİŞ KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ HAKKINDA YÖNETMELİK TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, alışveriş merkezi ve gıda perakende sektöründe faaliyet gösteren zincir marketlerin açılışında gözetilecek ekonomik, sosyal, demografik ve çevresel kriterlerin belirlenmesidir.

(2) Bu Yönetmelik, alışveriş merkezi ve gıda perakende sektöründe faaliyet gösteren zincir marketlerin açılışında gözetilecek kriterler ile bu Yönetmeliğin uygulanmasında Bakanlık, valilik ve yetkili idarelerin görev, yetki ve sorumluluklarını kapsar.

(3) Alışveriş merkezlerindeki zincir marketler bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Alışveriş merkezi: 26/2/2016 tarihli ve 29636 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen perakende işletmeyi,

b) Bakanlık: Ticaret Bakanlığını,

c) Hızlı tüketim malı: Gıda, içecek, temizlik ve kişisel bakım ürünlerini,

ç) Üst meslek kuruluşu: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunu,

d) Yetkili idare: İşyeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye yetkili belediye veya il özel idareleri ile diğer idareleri,

e) Zincir market: 6585 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (m) bendinde tanımlanan zincir mağazalardan gıda perakende sektöründe hızlı tüketim mallarının perakende satışını yapan işletmeyi ve bu işletmenin şubelerinden her birini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Açılış ve Faaliyete Geçiş Kriterleri

Alışveriş merkezi açılış kriterleri

MADDE 4 – (1) Yetkili idarelerce alışveriş merkezlerine yapı ruhsatı verilirken 26/2/2016 tarihli ve 29636 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları ile bu maddede belirtilen kriterler dikkate alınır ve bu maddeye uygun olmayan alışveriş merkezlerine yapı ruhsatı verilemez.

(2) Can ve mal güvenliği riski oluşturmamak, çevreye, altyapıya ve trafiğe aşırı yük getirmemek koşuluyla, nüfusu üç yüz binden fazla olan illerin yüz binden fazla nüfusa sahip ilçelerinde ve her yüz bin kişi başına en fazla yirmi bin metrekare brüt kiralanabilir alan düşecek şekilde alışveriş merkezi açılabilir.

(3) Alışveriş merkezinin herhangi bir alışveriş merkezi ile arasında kapıdan kapıya en az beş bin metre mesafe olmalıdır.

Zincir market açılış ve faaliyete geçiş kriterleri

MADDE 5 – (1) Yetkili idarelerce zincir marketlere iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilirken bu maddede belirtilen kriterler dikkate alınır ve başvuru sırasına göre ruhsatlandırma yapılır. Bu maddede belirtilen kriterleri karşılamayan zincir marketlere iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilemez.

(2) Zincir marketler yalnızca nüfusu iki binden fazla olan belediye sınırları içinde açılabilir. Nüfusu iki bin ila beş bin olan belediye sınırları içinde en fazla iki zincir market olabilir ve bu marketler aynı gerçek veya tüzel kişiye ait olamaz. Beş bin kişiden sonraki her beş bin kişi başına en fazla bir zincir market açılışına izin verilir.

(3) Valilikçe belirlenen turizm açısından önem arz eden yerleşim yerleri hariç olmak üzere, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un yürürlüğünden önce köy statüsündeyken anılan Kanun ile mahalle olarak ilçe belediyesine katılan yerleşim yerlerinde zincir market açılmaz.

(4) Zincir market açılışında ikinci ve üçüncü fıkralardaki esaslar çerçevesinde aşağıdaki kriterler aranır:

a) Bakkal, büfe ve market gibi mikro ölçekli işletmelerle arasında kapıdan kapıya en az iki yüz metre mesafe bulunmalıdır.

b) Sokaklarda açılacak zincir marketlerin toplam brüt iş yeri alanı iki yüz metrekareden fazla olmamalıdır.

c) Aynı sokakta aynı gerçek veya tüzel kişiye ait birden fazla zincir market bulunmamalı, aynı bulvar ya da caddede aynı gerçek veya tüzel kişiye ait iki zincir market arasında en az iki bin metre mesafe bulunmalıdır.

ç) Can ve mal güvenliği riski oluşturmamalı ve çevreye, altyapıya ve trafiğe aşırı yük getirmemelidir.

d) Uygun büyüklükte mal kabul alanı ve toplam brüt iş yeri alanının her yirmi metrekaresi başına en az bir otomobil için ücretsiz park yeri bulunmalıdır.

(5) Zincir marketin devri veya başka bir adrese nakli durumunda yeniden iş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenebilmesi için bu maddedeki kriterlerin karşılanması gerekir.

(6) İş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesinden sonra bu maddedeki kriterleri karşılamadığı tespit edilen zincir marketlerin bu ruhsatları Bakanlığın yazılı bildirimine üzerine yetkili idarece derhal iptal edilerek iş yerleri kapatılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Nüfus kriterinin uygulanması

MADDE 6 – (1) 4 üncü maddenin ikinci fıkrası kapsamında izin verilebilecek brüt kiralanabilir alan büyüklüğü ve 5 inci maddenin ikinci fıkrası kapsamında izin verilebilecek zincir market sayısı tespit edilirken Türkiye İstatistik Kurumunca en son açıklanan nüfus verileri ile alışveriş merkezleri için il ve ilçe, zincir marketler için ise il ve belediye nüfuslarına göre ayrı ayrı yapılan hesaplamalar esas alınır.

(2) Büyükşehir ilçe belediyelerinde 5 inci maddenin ikinci fıkrası kapsamında izin verilebilecek zincir market sayısı tespit edilirken aynı maddenin üçüncü fıkrası gereğince zincir market açılmayacak yerleşim yerlerinin nüfusu hesaba katılmaz.

Denetim ve ceza hükümleri

MADDE 7 – (1) Bakanlık, bu Yönetmelik kapsamında alışveriş merkezi ve zincir marketler nezdinde denetim yapmaya yetkilidir. Bakanlık bu yetkisini ticaret il müdürlükleri aracılığıyla da kullanabilir.

(2) Yetkili idareler, doğrudan veya Bakanlığın talebi üzerine alışveriş merkezleri ile zincir marketlerde ön inceleme mahiyetinde denetim yapmakla görevli ve yetkilidir. Bakanlığın talebi üzerine yetkili idareler tarafından yapılan denetimin sonuçları talep tarihinden itibaren on beş gün içinde Bakanlığa gönderilir.

(3) Bu Yönetmeliğe aykırı hareket eden alışveriş merkezi ve zincir marketler ile denetime yetkili olanlara bilgi ve belge vermeyen, eksik veren veya denetim elemanlarının görevlerini yapmalarını engelleyenler hakkında Bakanlıkça Kanunun 18 inci maddesi uyarınca idari para cezası uygulanır. Bakanlık, idari para cezası uygulama yetkisini ticaret il müdürlüklerine devredebilir.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 5 inci maddenin beşinci fıkrası hariç olmak üzere, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla iş yeri açma ve çalışma ruhsatı bulunan zincir marketler hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

(2) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yapı ruhsatı bulunan alışveriş merkezleri hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 8 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 9 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

GENEL GEREKÇE

Perakende sektörü Dünyada olduğu gibi Ülkemizde de organize perakende ve geleneksel perakende olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. Ülke sathına yaygın olarak faaliyet gösteren, çok şubeli zincir mağazalar sektörün organize perakende kısmında yer alırken, çoğunlukla esnaf işletmelerinden oluşan ve tek başına faaliyet gösteren küçük ölçekli işletmeler ise sektörün geleneksel perakende kısmında yer almaktadır.

Ülkemizde iki kısımlı perakende sektörünün oluşumu, alışveriş merkezlerinin kurulmaya ve içinde organize perakendecilerin yer almaya başlaması göz önünde bulundurularak 90'lı yılların başı olarak değerlendirilmektedir. O dönemden itibaren perakende sektörünün gelişimi takip edilmiş ve bugüne kadar süreç serbest piyasa ekonomisinin dinamiklerine bırakılmıştır.

Ancak gelinen noktada, sektörde organize perakendeciliğin geleneksel perakendeciliğin aleyhine yarattığı olumsuz görünüm dolayısıyla bu Yönetmelik çalışmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Bu doğrultuda, Yönetmelik Taslağında, perakende sektörünün organize kısmı içinde yer alan alışveriş merkezlerinin açılışı ile gıda perakende sektöründe faaliyet gösteren zincir marketlerin açılış ve faaliyete geçişinde gözetilmek üzere nüfus ve mesafe kriterleri belirlenmiştir. Belirlenen kriterler çerçevesinde, belli nüfusa sahip yerleşim yerlerinde belli sayıda alışveriş merkezi ve zincir mağaza açılması ve bu işletmeler arasında da belli mesafelerin bulunması şartı getirilmiştir.